

DOUĂ CONCEPȚII DESPRE TEATRU LA LONDRA

C

ele două spectacole despre care voi scrie par să se afle într-un raport de contradicție în ceea ce privește concepția actului teatral. Sau într-unul de complementaritate. Văzute ambele la Londra, ele dau o idee despre complexitatea unui fenomen teatral care nu are nimic de-a face cu... calmul britanic.

ROYAL NATIONAL THEATRE

Pentru prima dată am văzut un matineu de ora două și un sfert. La Național, cea mai recentă premieră pe scena de la Lyttelton făcea sală plină. Regizorul Richard Eyre pusese în scenă *Noaptea iguanei* de Tennessee Williams, producție sponsorizată de Data General. Decorul, realizat într-o manieră realistă, plin de culoare, de către Bob Crawley, este imens. Observasem și în spectacolul anterior al lui Richard Eyre, cu *Napoli Millionaria* de Eduardo De Filippo, gustul pentru planșatii ample de decor, din materiale

(lemn, pînză) foarte atrăgătoare ca efect vizual. Aici, locul acțiunii, undeva pe coasta de vest a Mexicului, într-un han modest, este construit cît mai elocvent posibil. E vorba de un han?, atunci pe scenă se află un perete din lemn ocupînd aproape două treimi din deschiderea scenei și foarte înalt. Hanul este acoperit practic, pe laterale, de zeci de frunze enorme de palmier, de un verde strălucitor. Cînd va începe furtuna sau va ploua în rafale, apoi chiar așa vei avea și senzația, căci din înaltul scenei va curge cu viteză apă, luminile vor figura fulgerele, iar banda sonoră va împlini restul. În public, senzația s-a transmis cu incintăre: totul fiind la scară naturală pe scenă, emoția urma și ea un curs firesc.

Ca și la premiera anterioară a lui Richard Eyre, pare că și aici regizorul dă satisfacție unui public încîntat să asculte povestea (lui Tennessee Williams) frumos "ilustrată" scenografic, spusă cu intonație de către actori. E, în orice caz, o mare diferență de concept regizoral în comparație cu *Richard III*, spectacol văzut de noi în turneul Naționalului londonez la București. Întîmplările produse la han, după venirea unui grup de turiști ghidat de Shannon (Alfred Molina), un păcătos om al bisericii, expulzat, o aduc în prim plan pe Hannah, cea care, împreună cu bătrînul ei bunici, va avea de înfruntat o ordine a moralei reprezentată de ostentativa Maxine, stăpîna locului, mereu în ofensivă față de reverendul Shannon. Virtutea și o adîncă înțelegere a umanului, prin suferință (Hannah) intră într-un dialog spectaculos cu o viciată credință în lumea valorilor umanului (Shannon). Interpreta lui Hannah - Eileen Atkins - este o prîtrită de mare forță. Era singura care, pe scenă, putea să joace, și în tăcere, și pe replică, stări emotionale diverse. Eileen Atkins are o distincție în joc remarcabilă, care transferă asupra interpretării valori expresive de mare amplitudine. Frances Barber, în Maxine, are un mod direct de abordare a rolului. Ostentația, engleza dialectală converg spre o monotonie în joc, uneori de efect comic, alături fiind stîngenitoare. Insolită mi s-a părut, din partea regizorului, conceperea ironică a grupului de turiști germani care irump în scenă caricatural: toți grași, blonzi, mișcîndu-se sacadat, emanînd o stupiditate lesne de perceput.

THE BUSH

Spectacolul lui Dominic Dromgoole cu *The Cutting* (de Maureen O'Brien) pe mica scenă a teatrului din localul Shepherd's Bush - notoriu loc în lumea teatrului londonez și nu numai - pare să fie o altă tendință: experimentul care are în vedere expunerea textului, de regulă nou în com-

©sian thomas in the cutting de maureen o'brien (bush theatre)

foto: marc done

parație cu modul comun de a scrie. "Cutting" înseamnă, în engleză, "tăios", "tăietor" dar și "decupaj" (în cinematografie). Regizorul a și gîndit, de altfel, punerea în scenă a plesii din perspectiva unui decupaj cinematografic. Lumea celor două personaje: Judy, aflată într-o instituție de sănătate mentală (ceva între salon și celulă), este interogată de către un psiholog care încearcă să afle de ce tînăra și-a ucis odinioară mama! Interogatoriul părăsește treptat alura de anchetă deloc dură pentru a glisa în registrul aceluia tip de înțelegere a motivației umane sînd la baza unui act disperat și tragic.

Decorul este construit în același stil realist, de data aceasta în secțiune, elementele de localizare fiind însă de o semnificanță mult mai pertinentă. Dominic Dromgoole este foarte atent la "tăietura" tablourilor, succedarea lor urmînd un ritm destul de accelerat, care a cerut actorilor schimbări de postură scenică foarte frecvente. Decupajul era realizat atît prin lumină, cît și prin poziționarea celor doi actori. Interesant acest spectacol și pentru faptul că nu sacrifică, în favoarea modernității tehnice, un principiu al verosimilității psihologice.

MARIAN POPESCU